

Häxprocesser i Europa och Nordamerika

Det var i Europa som häxprocesserna började. Det finns många förklaringar till varför häxprocesser skedde och varför en del blev så omfattade som de blev, men grunden i det hela förklaras med den katolska domstolen, inkquisitionen, vars uppgift var att bekämpa felaktiga läror. Eftersom häxeri både ansågs vara djävulsdyrkan och en rörelse som man kunde jämföra med kättare, och som alltså på flera sätt gick emot den kristna läran, och därför skulle bekämpas.

Under 1400-talet uppkom flera häxprocesser i Europa till en följd av inkquisitionens verksamhet, men det fanns enstaka processer redan under 1300-talet. Under perioden 1450-1750 avrättades fler än 30 000 personer under perioden som går att bekräfta. Men det finns även flertalet länder där rättegångsprotokoll och annat källmaterial som kan berätta för oss idag vad som hände saknas helt eller delvis från perioden, vilket gör att det finns de som uppskattar siffran till mer än 50 000 personer. Den sista personen som ska ha dömts för häxeri och avrättats ska ha varit i Schweiz år 1782, åtminstone som det finns några källor kring.

1450-1750 är den period som kallas för häxerins höjdpunkt i Europa. Detta spred sig även till de amerikanska kolonierna, närmare bestämt till Salem i den engelska besittningen i Massachusetts, där 20 personer avrättades, ca 20 fängslades, och 5 personer dog i samband med häxprocessen 1692, bland annat i fängelset. Men det fanns även andra häxprocesser i Nordamerika, och den första avrättningen till följd av dom för häxeri skedde 1647.

Hur utspritt häxprocesserna var varierar efter land och område. Det källmaterial som finns visar att det var mest intensivt i Tyskland, Frankrike, Schweiz och Skottland.

Island är det exempel där det var främst män som avrättades för häxeri. 22 män och endast 2 kvinnor blev avrättade, varav den ena inte kan bekräftas. Detta tros bero på att under tidig medeltid och äldre tider än så var magi en manlig angelägenhet med status. Detta gällde även på många andra håll i Europa där dock synen på magi senare skiftade till något ont som hade starka samband med djävulen, men på Island blev den gamla synen kvar.

På många håll i Europa under perioden 1450-1750 kan man se samma mönster som rörde upp till häxprocesser och häxhysteri. Det handlade ofta om att människorna levde i dåliga tider på grund av krig, svält, uppror, pest, m.m. Ett tydligt exempel på detta är Polen under 1600-talet då många processer skedde på flera håll. I landet pågick en kraftig befolkningsminskning på grund av dödsfall efter sjukdomar och krig, och allmänheten sökte efter en övernaturlig

förklaring till vad som ansågs vara en apokalyptisk tid av olyckor. Man räknar med att 3 000 – 4 000 människor avrättades för häxeri i Polen, och då saknas rättegångsprotokoll från hela 1790-talet. Den sista som lagligt dömdes för häxeri i Polen avrättades 1811.